

ÖĞRETMEN BÜLTENİ

2024 EYLÜL

Güncel İçerik

SINIR KOYMA

Daha önce hiç bilmediğiniz bir yolda, hiçbir işaret, tabela ya da navigasyonunuz olmadan yürümeye çalıştınız mı? Oldukça stresli, kafa karıştırıcıdır, öyle değil mi? Çocukların da neden o davranışı yapmaması gerektiğini öğrenmeleri ve sınırları bilmeleri için onlara yönlerini gösteren işaret ve uyarılara ihtiyaçları vardır. Sınırlar çocukların navigasyonudur.

Çocukların uygun yaşam becerileri geliştirebilmeleri ve sorumluluk sahibi olabilmeleri için; açık, dengeli, tutarlı ve net kurallara-sınırlara ihtiyaçları vardır. Ebeveynler, öğretmenler ve toplum olarak çocukların ihtiyacı olan sınırları oluşturmak bizlerin sorumluluğudur.

NEDİR SINIR KOYMAK?

Sınır koyma; çocuğa bir beklenti ya da kuralı ona kendini güvende hissettirerek, rahat edebileceği alanları belirleyerek öğrettiğimiz, her bireyin gelişiminde önemli rol oynayan pozitif bir süreçtir.

Sınırlar çocuğa; kendilerinden ne beklediğini, hangi davranışın riskli olduğunu, hangisinin güvenli olduğunu, davranışı gerçekleştirdiğinde karşısına hangi sonucun çıkacağını öğretir.

1.CEZACI YAKLAŞIM (ÖZGÜRLÜKSÜZ SINIRLAR)

Ceza veren yetişkinler hep polis, dedektif, yargıç, gardiyan, gözaltı memuru gibi roller oynamışlardır. Onların görevi çocuklarının hatalarını bulmak, suçu belirlemek, suçlamak, ceza vermek ve bunu uygulamaktır. Doğru – yanlış, suçlu – suçsuz, iyi – kötü ayrımı öne çıkmıştır.

Cezacı yaklaşımın inancı; **çocuklar acı çekmeden öğrenemezler**. Çocuklar yöntemlerinizden korkmazsa kurallara saygı göstermezler. Çocukları kontrol etmek bizim görevimiz. Güç ve kontrol ile sorunu çözmek ve her zaman kazan-kaybet mantığı vardır. Çocuğun öğrendiği problem çözme süreci gücün kontrolündedir. İletişim ve problem çözme de kırıci yöntemler uygulanır.

Çocukların tepkisi: Öfke, inatçılık, intikam, isyan, geri çekilme, korku, bastırılma olmaktadır.

2.YUMUŞAK YAKLAŞIM (SINIRSIZ ÖZGÜRLÜK)

Bu yaklaşım **Hoşgör-Boşver** yaklaşımı olarak da bilinmektedir. Yumuşak yaklaşım da yetişkinler, çocukları işbirliği yapmaya ikna edebilmek için sürekli yöntem değiştirip farklı taktikler uygularlar. Sürekli tekrar eder, hatırlatır, yalvarır, dil döker, pazarlık eder, azarlar, mantık yürütür, müzakere eder ve ikna yöntemlerini kullanırlar. Söylenecek her şey söylendikten sonra ebeveynler genellikle sınırlarını değiştirme ya da tümünden vazgeçme aşamasına gelirler, çocuklar da bildikleri gibi devam ederler.

Yumuşak yaklaşım en basit amaçlara bile ulaşamaz ve yanlış davranışları durduramazlar. Yetişkinlerin görevi çocuklara hizmet etmek ve onları mutlu etmektir. **Güç ve kontrol hepsi çocuklardadır**. Problem çözme süreci ikna yöntemiyle yapılmaktadır. Kazan-kaybet mantığı vardır. Çocukların öğrendikleri kuralların başkaları için olduğu ve kendileri için olmadığıdır. Ben istediğimi yaparım diye düşünürler. Çocukların tepkileri; kuralları ve otoriteyi zorlayıp reddederek söyleneni duymazdan gelip otoriteyi yıpratır.

Cezacı yaklaşım sert ama saygılı değildir. Yumuşak yaklaşım saygılı ama sert değildir. Her iki yaklaşımda da kazan- kaybet yöntemine göre sorun çözer ve öğrenme konusunda yanlış inançlar barındırır.

3. DEMOKRATİK YAKLAŞIM (SINIRLI ÖZGÜRLÜK)

Özgürlük, eşitlik ve karşılıklı saygı prensiplerine dayanan daha demokratik bir çocuk yetiştirme yöntemine dayanır. Yanlış davranışı durdurmak, sorumluluk öğretmek, onaylanan davranışla ilgili kuralları net bir şekilde iletmeyi sağlar. Bu yaklaşım bize duygular incinmeden, ilişkiler hasar görmeden ya da güç savaşlarına girilmeden amacımıza ulaşmamıza fırsat verir. Demokratik sözü sınırların nasıl belirleneceğini anlatmak için kullanılmaktadır.

Çocuklar; çevrelerini keşfetmeye, becerilerini geliştirmeye, yeni yetenekler kazanmaya ve bağımsız olmaya fırsat bulmalıdır. Onların işi budur. Yetişkinlerin işi de bu normal gelişim sürecini engellemeden, onlara destek olacak sınırlar koymaktır.

Çocuklar büyüdükçe gelişen becerilerini ve kapasitelerini ölçecek yollar bulmak ister. Bu öğrenme ve keşfetme yolculuğunda sınırlar büyük bir öneme sahiptir.

SINIR KOYMANIN FAYDALARI NELERDİR?

- Sınırlar sosyal yaşamın gerektirdiği davranışları tanımasını sağlar.
- Çevreyi tanımasını yardımcı olur.
- Çocuğun otokontrolünü sağlaması, sağlıklı karar vermesini ve davranışlarının sorumluluğunu almasını sağlar.
- Sınırlar çocuğun fiziksel, duygusal ve sosyal gelişimini destekler.
- Sağlıklı sınırlar ile öz-denetim ve disiplin becerileri gelişir.
- Sınırlar çocuğun özgüvenini artırır ve bağımsızlık kazandırır.
- Sınırlar çocuğun fiziksel güvenliğini sağlar, hareket alanını somutlaştırır.
- Sınırlar çocuğun olumlu ilişkiler kurabilmesini sağlar.
- Eğitim faaliyetlerinin verimli devam etmesini sağlar.
- Sınırlar çocuklara istedikleri her şeye her an ulaşamayacaklarını öğretir.

YOL HARİTASI

- 1. Kuralları birlikte belirleyin
- 2. Emir kipinden ziyade olumlu dil kullanın.
- 3. Kuralları açık ve net olarak ifade edin.
- 4. Kuralların sebeplerini açıklayın.
- 5. Kurallara uyulmadığında davranışın sonucunun neler olabileceğini ifade edin.
- 6. Gerçekten gerekli ve kararlı iseniz “Hayır!” deyin
- 7. Kuralların sayısından ziyade sürekliliğine önem verin
- 8. Söylediğiniz her şeyi mutlaka davranışlarınızla destekleyin.(Rol model olun.)
- 9. Kararlı ve sakin bir ses tonuyla konuşun.
- 10. Sınırlarınızı belirlerken gerekirse esnek olun.

SINIR KOYMA AŐAMALARI

01

Davranış Tanımlama: Çocuğun anlaőıldığını ve hangi davranıőından dolayı uyarıldığını anlaması amacıyla yapılır. Kısa ve net ifadelerle çocuğun davranışları, sözleri, duyguları yansıtılır.

02

Sınırları İfade Etme: Kurallar ve sınırlar sakın ses tonuyla çocuğa açık ve net şekilde ifade edilir. Sınırları "BİZ" ifadesiyle açıklamak çocukların sınırların herkes için geçerli olduğunu anlamasını sağlar

03

Seçenek Sunma: Çocuğa alternatif davranışlar sunulur. Sunulan seçenekler; doğal, mantıklı, ceza anlamı olmayan, kabul edilebilir olması ve olumlu cümlelerle ifade edilmelidir.

04

Final Seçeneęi: Daha önceki uyarılara rağmen çocuk hala sınırlara uymamaya devam ediyorsa uygulanır. Sınırlara uyma ya da uymama çocuğun kendi kararıdır.

05

Kararı Uygulama: çocuğun sınırları uymamaya devam etmesi sonucunda davranışlarının sorumluluğunu alması sağlanır. Nazik, sevecen ve kararlı bir tutum sergilenmelidir.

Örnek Olay: Selim'in masanın üzerine çıkması

Davranış Tanımlama: "Selim, masaya çıkmak sanırım hoşuna gitti."

Sınırları İfade Etme: "Ama biz sınıfta masanın üstüne çıkmıyoruz."

Seçenek Sunma: "Eęer çıkmak istiyorsan tırmanma merdivenine çıkabilirsin."

Final Seçeneęi: "Eęer masaya çıkmaya devam ediyorsan benim yanımda oturmayı seçiyorsun demektir."

Kararı uygulama: Çocuk verilen seçeneklerden sonra sınıra uymamaya devam ediyorsa davranıőının sorumluluğunu alması sağlanır.

SINIR KOYMANIN İŞE YARAMADIĞI DURUMLARDA YAPILMASI GEREKENLER

Fiziksel nedenlere bakın: Yorgunluk, açlık, hastalık vb. Çocuğun fiziksel ihtiyaçları karşılanmalıdır. giderilmelidir.

Kontrolü sürdürün: Tüm çocuklar sınırları zorlamayı denerler. Bir nevi sınırları zorlayarak sınırlar oluştururlar. Sınırları zorlayan çocuklar karşısında başarısız hissedilmemeli ve bu durum olumsuz özellik olarak değerlendirilmemelidir.

Şiddete kesinlikle göz yummayın: Çocuk şiddet uygulamaya devam ederse çocuğa öfkelenmeden fiziksel olarak engellenir. Çocuğun öfke, üzüntü, acı, yalnızlık isteğine her zaman saygı gösterilir. Ancak şiddet uygulamasına izin verilmez.

Davranış problemlerini tanıyın: Kronik öfkeli davranışlar sergileyen ya da sürekli karşı koyan çocuklarda duygusal problemler olabilir. Davranış sorunlarını fark ettiğiniz de mutlak bir uzmandan destek alın.

SINIRLAR katı, değişmez, zorlayıcı olmamalı; esnek, belirli, tutarlı olmalıdır. Doğru sınırlar, sağlıklı gelişimi ve keşfi destekler.

